

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

*Doamnei judecător Corina Alina CORBU
Președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție*

ROMÂNIA	
Înalta Curte de Casație și Justiție	
Secții Unite	
Intrare dosare	RIL. nr. 12
Anus	2022 luna 06 ziua 24

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 14717 / 16. IUN. 2022

Stimată Doamnă Președinte,

În temeiul art. 514 și urm. din Codul de procedură civilă, vă sesizăm cu următorul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

privind interpretarea și aplicarea neunitară a dispozițiilor art. 3 coroborat cu art. 6-8 și art. 12, raportat la Anexa II din Ordinul nr. 50/1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării și dispozițiile art. 1-5 din Ordinul nr. 125/1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării, pentru perioada lucrată după 1 martie 1990, în sensul de a se stabili dacă activitatea desfășurată în cadrul Centrelor Teritoriale de Calcul este considerată activitate desfășurată în condiții speciale și poate fi încadrată în grupa a II- a de muncă.

Examinarea jurisprudenței la nivel național a relevat că instanțele de judecată nu au un punct de vedere unitar în ceea ce privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 coroborat cu art. 6-8 și art. 12, raportat la Anexa II din Ordinul nr. 50/1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării și dispozițiile art. 1-5 din Ordinul nr. 125/1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării, pentru perioada lucrată după 1 martie 1990, în sensul de a se stabili dacă activitatea desfășurată în cadrul fostelor Centre Teritoriale de Calcul poate fi încadrată în grupa a II a de muncă.

I. Prevederile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

✓ **ORDINUL nr. 50/1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării:**

Art. 3 Beneficiază de încadrarea în grupele I și II de muncă, potrivit celor menționate, fără limitarea numărului, personalul care este în activitate : muncitori, ingineri, subingineri, maiștri, tehnicieni, personal de întreținere și reparații, controlori tehnici de calitate, precum și alte categorii de personal care lucrează efectiv la locurile de muncă și activitățile prevăzute în anexele nr. 1 și 2.

Art. 6 Nominalizarea persoanelor care se încadrează în grupele I și II de muncă se face de către conducerea unităților împreună cu sindicatele libere din unități, ținându-se seama de condițiile deosebite de muncă concrete în care își desfășoară activitatea persoanele respective (nivelul noxelor existente, condiții nefavorabile de microclimat, suprasolicitare fizică sau nervoasă, risc deosebit de explozie, iradiere sau infectare etc.).

Art. 7 Încadrarea în grupele I și II de muncă se face proporțional cu timpul efectiv lucrat la locurile de muncă incluse în aceste grupe, cu condiția ca, pentru grupa I, personalul să lucreze în aceste locuri cel puțin 50%, iar pentru grupa II, cel puțin 70% din programul de lucru.

Art. 8 Perioada de timp în care o persoană are sarcina să lucreze integral sau o parte din programul de muncă în astfel de locuri se stabilește prin dispoziția conducerii unității sau prin prevederile legale care reglementează atribuțiile de serviciu ce revin fiecărei persoane în raport cu funcția îndeplinită.

Anul de muncă efectiv lucrat în locuri cu condiții deosebite se stabilește prin totalizarea, până la obținerea unui an complet de muncă, a perioadelor în care personalul a lucrat efectiv în locuri ce se încadrează în grupele I și II de muncă.

Art. 12 Încadrarea în grupele I și II de muncă privind perioada anterioară datei de 18.03.1969 se face cu respectarea prevederilor Instrucțiunilor nr. 1040/1967 de aplicare a Legii nr. 27/1966 prin care au fost preluate tabelele 1 și 2, anexele la Regulamentul de aplicare a Decretului nr. 292/1959, care cuprind meseriile și funcțiile prevăzute în grupele I și II de muncă.

✓ **ORDINUL nr. 125 din 5 mai 1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării, pentru perioada lucrată după 1 martie 1990**

Art. 1 În grupa I de muncă se încadrează locurile de muncă, activitățile și categoriile profesionale cuprinse în anexa nr. 1.

Art. 2 În grupa II de muncă se încadrează locurile de muncă, activitățile și categoriile profesionale cuprinse în anexa nr. 2.

Art. 3 Ministerele, celelalte organe centrale, primăriile județene și a municipiului București, centralele industriale, întreprinderile și instituțiile au obligația să întreprindă măsuri pentru îmbunătățirea radicală a condițiilor de lucru la locurile de muncă prevăzute în prezent în grupele I și II de muncă, astfel ca la finele anului 1993, acestea să fie prevăzute, corespunzător rezultatelor obținute, față de prevederile "Normelor republicane de protecția muncii", în scopul apărării vieții și sănătății salariaților.

Art. 4 Metodologia, pe baza căreia unitățile efectuează încadrarea în grupele I și II de muncă, este cea prevăzută în Ordinul nr. 50/1990 al Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale, Ministerului Sănătății și Comisiei Naționale pentru Protecția Muncii cu completările făcute prin Ordinul nr. 100/1990 și care se aplică în continuare.

Art. 5 Prezentul ordin se aplică pentru perioada lucrată după 1 martie 1990.

II. Prezentarea practicii judiciare neunitare

Din examinarea hotărârilor judecătorești transmise, Avocatul Poporului apreciază că s-a conturat existența unei practici neunitare în ceea ce privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 coroborat cu art. 6-8 și art. 12, raportat la Anexa II din Ordinul nr. 50/1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea

pensionării și dispozițiile art. 1-5 din Ordinul nr. 125/1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de munca în vederea pensionării, pentru perioada lucrată după 1 martie 1990, în sensul de a se stabili dacă activitatea desfășurată în cadrul Centrelor Teritoriale de Calcul poate fi încadrată în grupa a II a de muncă, **fiind identificate două orientări:**

Astfel,

1. Potrivit unei orientări jurisprudențiale¹, unele instanțe au apreciat că, noțiunea de grupă de muncă există în reglementările din domeniul pensiilor de peste 50 de ani, aceasta reprezentând o recunoaștere din partea statutului ca în procesul muncii desfășurat în condiții vătămătoare, grele sau periculoase, organismul uman este degradat ca urmare a acțiunii combinate și de durată a noxelor profesionale și a altor factori de risc profesional, impunându-se astfel pensionarea celor în cauză, la vârste și durate minime de vechime profesională, inferioare în raport cu cele ale persoanelor care și-au desfășurat activitatea profesională în condiții normale de muncă. În acest sens, instanța raportat la actele expertizate în cauză prin care se atestă faptul că **activitatea zilnică s-a desfășurat efectiv și permanent într-un loc de muncă în care s-a constatat depășirea nivelului admisibil al noxelor profesionale și de textele legale în materie, a constatat că reclamantii beneficiază de grupa a II a de muncă în procent de 75% pentru activitățile desfășurate în cadrul unității angajatoare pentru perioadele expres menționate în rapoartele de expertiză.**

O altă instanță a reținut că Ordinul nr. 50/1990 al Ministerului Muncii și Protecției Sociale prevede în art. 3 că personalul care este în activitate: muncitori, ingineri, maiștri, tehnicieni, personal de întreținere și reparații, controlori tehnici de calitate, precum și alte categorii de personal care lucrează efectiv a locurile de muncă și activitățile prevăzute în anexele nr. 1 și 2, beneficiază de încadrarea în grupele I și II de muncă, fără limitarea numărului. Totodată, se reține faptul că art. 7 din ordin stabilește că încadrarea în grupele I

¹ Anexa nr. 1 – Sentința civilă nr. 1460/20 decembrie 2019 a Tribunalului Galați- Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 2421/121/2018; Sentința civilă nr. 854/9 decembrie 2019 a Tribunalului Brăila- Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 240/113/2019; Sentința civilă nr. 161/20 martie 2019 a Tribunalului Brăila - Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 121/113/2018; Sentința civilă nr. 149/20 ianuarie 2019 a Tribunalului Prahova- Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 2481/105/2018; Sentința civilă nr. 2105/18 septembrie 2019 a Tribunalului Prahova-Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 1443/105/2019; Sentința civilă nr. 2104/18 septembrie 2019 a Tribunalului Prahova- Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 1442/105/2019; Sentința civilă nr. 1965/13 iunie 2019 a Tribunalului Ilfov -Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 2322/93/2017; Sentința civilă nr. 624/09 iulie 2019 a Tribunalului Suceava- Sentința I civilă, pronunțată în dosarul nr. 2346/86/2018.

și II de muncă se face proporțional cu timpul efectiv lucrat la locurile de muncă incluse în aceste grupe, cu condiția ca, pentru grupa I, personalul să lucreze în aceste locuri cel puțin 50%, iar pentru grupa II, cel puțin 70% din programul de lucru.

Astfel, instanța constată că față de funcțiile deținute de reclamanti și datorită specificului activității, respectiv lucrul în prezența radiațiilor electromagnetice, este fondat punctul de vedere al expertului, în sensul că activitatea acestora se încadrează în grupa a II a de muncă, în perioadele și în procente așa cum au fost reținute în raportul de expertiză.

2. Într-o altă orientare de jurisprudență², instanțele de judecată au avut o abordare diferită, apreciind că, într-adevăr, potrivit art. 3 din Ordinul nr. 50/1990, "beneficiază de încadrarea în grupele I și II de muncă, potrivit celor menționate, fără limitarea numărului, personalul care este în activitate: muncitori, ingineri, subingineri, maiștri, tehnicieni, personal de întreținere și reparații, controlori tehnici de calitate, precum și alte categorii de personal care lucrează efectiv la locurile de muncă și activitățile prevăzute în anexele nr. 1 și 2", dar din acest text legal reiese faptul că activitatea desfășurată de reclamanti și locurile lor de muncă trebuie să fie din cele prevăzute în anexele nr. 1 și 2 la ordin, nefiind suficient ca aceștia să fi lucrat în condiții vătămătoare de natura celor care au determinat încadrarea unor anumite activități în grupa I sau II de muncă, ci este necesar ca aceștia să fi desfășurat activități în locurile de muncă prevăzute expres în Ordinul nr. 50/1990. În acest sens, se recunoaște încadrarea în grupa I sau II de muncă, astfel cum se prevede în art. 3 din Ordinul nr. 50/1990, pentru angajații care au desfășurat activități dintre cele indicate în anexele la ordin, chiar dacă nu au fost nominalizați în acest sens în procedura stabilită de pct. 6 din actul normativ menționat, iar nu asimilarea sau echivalarea unor activități ce nu sunt prevăzute în actul normativ cu cele care sunt prevăzute în anexele sale, pentru motivul că ar prezenta condiții de muncă asemănătoare.

O altă instanță, în susținerea aceleiași opinii, a reținut că simpla regăsire a activității între enumerate limitativ în Anexele nr. 1 și 2 din Ordinul nr. 50/1990 nu generează un drept, ci doar o vocație la încadrarea în grupe superioare de muncă. Vocația poate deveni un drept,

² Anexa nr. 2- Sentința civilă nr. 194/28 ianuarie 2019 a Tribunalului Constanța – Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. XXXX; Sentința civilă nr. 439/16 mai 2019 a Tribunalului Vaslui -Secția civilă, pronunțată în dosarul nr. 1567/89/2018; Sentința civilă nr. 977/2018 a Tribunalului Buzău -Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 4334/114/2017; Sentința civilă nr. 866/21 mai 2018 a Tribunalului Buzău -Secția I civilă; Sentința civilă nr. 1139/3 septembrie 2019 a Tribunalului Buzău- Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 543/114/2018; Decizia nr. 910/1 noiembrie 2017 a Curții de Apel Suceava- Secția I civilă, pronunțată în dosarul nr. 2812/86/2016; Decizia civilă nr. 694/2018 a Curții de Apel Iași- Secția litigii de muncă și asigurări sociale.

în măsura în care instanța de judecată, în urma verificărilor concrete și a probatoriilor administrate poate suplini procedura și condițiile obligatorii de încadrare în grupele prevăzute de Ordinul nr. 50/1990. Conform dispozițiile art. 3-14 din Ordinul nr. 50/1990, pentru ca activitatea desfășurată să fie încadrată în grupele prevăzute de Ordinul nr. 50/1990, trebuie să fie îndeplinite anumite cerințe: condițiile deosebite de lucru, procentul de minim 70% din programul de lucru, pe care angajatul trebuie să-l fi lucrat în activitățile încadrabile în grupa a II a de muncă și existența, pentru perioada ulterioară datei de 1 ianuarie 1990 a buletinelor de determinare a noxelor.

III. Opinia Avocatului Poporului

Avocatul Poporului consideră că prima opinie este în acord cu litera și spiritul legii motivat de faptul că activitatea desfășurată în cadrul Centrelor Teritoriale de Calcul poate fi considerată activitate desfășurată în grupa a II - de muncă în conformitate cu dispozițiile Ordinului nr. 50/1990 și nr. 125/1990.

Principiul de bază al încadrărilor în grupele de muncă este cel al analizei condițiilor de muncă, care trebuie să aibă în vedere condițiile concrete de lucru cum ar fi lucrul în mediu toxic, program de lucru, factori nocivi, etc. De altfel, Ordinul 50/1990 a suferit nenumărate modificări și completări, iar pentru unele categorii de personal, angajatorii au acordat administrativ grupe superioare de muncă chiar în absența unei enunțări exprese în ordin.

Avocatul Poporului apreciază că activitatea lucrată permanent în cadrul fostelor Centre teritoriale de Calcul s-a desfășurat în prezența unor factori de risc și îmbolnăvire sau, chiar de accidentare: radiații electromagnetice, astfel încât aceasta poate fi încadrată în grupa II de muncă, în speță în prevederile poz.121 al Anexei nr. II la Ordinul nr. 50/1990 (variantea consolidată din 1994) conform cărora beneficiază de grupa II de muncă personalul operativ de tură, poz.214 în care este prevăzută activitatea generică de operator calculator electronic, precum și poz.18 (poz. 11 în varianta consolidată a ordinului) din Anexa II a Ordinului nr. 125/1990, conform căreia beneficiază se încadrează în grupa a II-a de muncă, activitatea prestată la instalații, utilaje sau aparate care funcționează cu radiații electromagnetice: infraroșii, ultraviolete, microunde de medie sau de înaltă frecvență magnetice, zgomot, suprasolicitare neuropsihică, stres. Încadrarea salariaților din fostele Centre Teritoriale de Calcul în grupe superioare de muncă se realizează raportat la existența și natura condițiilor vătămătoare de

lucru, la dificultatea muncii, la supunerea la radiații electromagnetice, expunerea la factori nocivi și dăunători, suprasolicitarea nervoasă, timpul efectiv de lucru în aceste condiții.

Prin Decizia nr. 9/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a statuat că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 6-8 și art. 12 din Ordinul nr. 50/1990, instanțele de judecată au posibilitatea analizării și constatării pe cale judiciară, ulterior abrogării acestui act normativ, a încadrării muncii prestate în perioada 18 martie 1969 - 01 aprilie 2001, după caz, în grupele I sau II de muncă.

Prin motivarea acestei decizii Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că „premisele derulării acestei proceduri în fața instanței este ca tipul de activitate să se regăsească în anexele 1 și 2 ale variantei consolidate a ordinului. Aceasta conferă celui care a desfășurat activitatea respectivă dreptul de a obține recunoașterea pentru sine a faptului că a lucrat în condiții deosebite față de cele normale, astfel că efortul suplimentar depus în aceste condiții creează o vocație la acordarea unor facilități la deschiderea drepturilor de pensie.”

Referitor la Ordinul nr. 50/1990, Înalta Curte de Casație și Justiție, a reținut, în considerentele Deciziei nr. 258/2004, că *”acestei reglementări unice, cu efect global, astfel cum a fost dată prin succesivele modificări și precizări aduse ordinului în discuție, nu i se poate restrânge aplicarea, numai la activitățile și funcțiile prevăzute în forma inițială a actului, în lipsa unei dispoziții exprese a însuși organului de autoritate emitent sau a unui act normativ de ordin superior.*

O atare interpretare se impune cu atât mai mult cu cât forma dobândită de ordinul respectiv, prin completările și modificările ulterioare, a fost menită să elimine inconsecvențele și inechitățile existente.

De aceea, a accepta restrângerea sferei de aplicare a ordinului și a crea categorii distincte de beneficiari, în raport cu situația pe care aceștia o aveau atunci când i s-au adus modificări sau completări, ar însemna să se creeze discriminări tocmai acolo unde s-a urmărit tratarea egală și nediferențiată a tuturor celor care au activat în condiții similare de muncă, indiferent de perioada în care au lucrat.”

Astfel, având în vedere considerentele de principiu reținute de Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit cărora pentru recunoașterea încadrării într-o grupă de muncă este suficient ca tipul de activitate să se regăsească în anexele variantei consolidate a ordinului, **considerăm că activitatea desfășurată în condiții vătămătoare, grele sau periculoase (radiații electromagnetice, zgomot, suprasolicitare neuropsihică) în cadrul fostelor Centre Teritoriale de Calcul se regăsește în Anexa nr. II a variantei consolidate a**

Ordinului nr. 50/1990 și Ordinului nr. 125/1990, astfel încât este justificată încadrarea în grupa a II-a de muncă a personalului respectiv.

În considerarea rolului constituțional al Avocatului Poporului de apărător al drepturilor și libertăților persoanelor fizice, apreciem că *activitatea desfășurată în cadrul fostelor Centre Teritoriale de Calcul este considerată activitate desfășurată în grupa a II-a de muncă*. Recursul în interesul legii formulat nu urmărește adăugarea pe cale pretoriană a unor activități și locuri de muncă ce nu se regăsesc în anexe, ci recunoașterea activității desfășurate în cadrul fostelor centre teritoriale de calcul ca încadrându-se în anexele din Ordinul nr. 50/1990 în varianta sa consolidată, corespunzătoare grupei a II a de muncă.

Luând în considerare aspectele expuse, vă adresez rugaminta de a constata că problema de drept prezentată a primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești și, printr-o decizie obligatorie, să stabiliți modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale incidente.

Vă asigur, Stimată Doamnă Președinte, de întreaga mea considerație,

